

C/2024/5371

17.9.2024

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Monitorowanie i odporność gleb (prawo
o monitorowaniu gleb)**

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/5371)

prawodawcy: Frida NILSSON (SE/RE), członkini zgromadzenia lokalnego gminy Lidköping
Dokument źródłowy: Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie monitorowania i odporności gleb (prawo o monitorowaniu gleb) (COM (2023) 416)

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 21

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(21) <i>Często obserwuje się zanieczyszczenie wód gruntowych, wód powierzchniowych i gleby substancjami per- i polifluoroalkilowymi (PFAS). Mogą one zmieniać właściwości i strukturę gleby, a niektóre ze zgłoszonych skutków obejmują ograniczenie oddychania gleby, zmniejszenie ilości agregatów stabilnych w wodzie i wzrost pH gleby.</i>

Uzasadnienie

Proponuje się również dodanie zanieczyszczenia gleby, w tym PFAS, do załącznika I.

Poprawka 2

Motyw 22b

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(22b) <i>Rozwój rolnictwa ekologicznego jest ważnym elementem poprawy stanu gleby w rolnictwie, ponieważ oferuje wiele rozwiązań, a jednocześnie chroni różnorodność biologiczną, zapewnia dobrą jakość wody, zapobiega zanieczyszczeniom poprzez rezygnację ze stosowania syntetycznych pestycydów i nawozów oraz umożliwia składowanie dwutlenku węgla w glebie. Aby osiągnąć cele niniejszej dyrektywy, należy zatem zachęcać do rolnictwa ekologicznego i innych podejść agroekologicznych.</i>

Poprawka 3

Motyw 23

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(23) Długoterminowym celem dyrektywy jest osiągnięcie zdrowych gleb do 2050 r. Jako etap pośredni, biorąc pod uwagę ograniczoną wiedzę na temat stanu gleb oraz skuteczności i kosztów działań mających na celu regenerację ich zdrowia, w dyrektywie przyjmuje się podejście etapowe. Na pierwszym etapie nacisk zostanie położony na ustanowienie ram monitorowania gleb i ocenę sytuacji gleb w całej UE. Obejmie on również wymogi dotyczące ustanowienia środków mających na celu zrównoważone gospodarowanie glebami i rekultywację zdegradowanych gleb po ustaleniu ich stanu, ale bez nakładania obowiązku osiągnięcia zdrowych gleb do 2050 r. ani celów pośrednich. To proporcjonalne podejście umożliwi odpowiednie przygotowanie, zachęty i uruchomienie zrównoważonego gospodarowania glebami oraz rekultywację niezdrowych gleb. Na drugim etapie, gdy tylko dostępne będą wyniki pierwszej oceny analizy gleb i tendencji, Komisja podsumuje postępy w realizacji celu na 2050 r. i związane z nimi doświadczenia, a w razie potrzeby proponuje przegląd dyrektywy w celu przyspieszenia postępów do 2050 r.</p>	<p>(23) Długoterminowym celem dyrektywy jest osiągnięcie zdrowych gleb do 2050 r. Jako etap pośredni, biorąc pod uwagę ograniczoną wiedzę na temat stanu gleb oraz skuteczności i kosztów działań mających na celu regenerację ich zdrowia, w dyrektywie przyjmuje się podejście etapowe. Na pierwszym etapie nacisk zostanie położony na ustanowienie ram monitorowania gleb i ocenę sytuacji gleb w całej UE. Obejmie on również wymogi dotyczące ustanowienia środków zrównoważonego gospodarowania glebami i rekultywacji zdegradowanych gleb po ustaleniu ich stanu, ale bez ogólnounijnych celów, lecz jedynie z pośrednimi celami dotyczącymi zdrowia gleb, aby umożliwić monitorowanie i poprawę stanu gleby do 2050r. To proporcjonalne podejście umożliwi odpowiednie przygotowanie, zachęty i uruchomienie zrównoważonego gospodarowania glebami oraz rekultywację niezdrowych gleb. Na drugim etapie, gdy tylko dostępne będą wyniki pierwszej oceny analizy gleb i tendencji, Komisja podsumuje postępy w realizacji celów na 2050 r. i związane z nimi doświadczenia, a w razie potrzeby proponuje przegląd dyrektywy w celu przyspieszenia postępów do 2050 r.</p>

Poprawka 4

Motyw 24a (nowy)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>(24a) Najwłaściwszym poziomem do przyjmowania programów środków i celów pośrednich są okręgi glebowe, przy wykorzystaniu planów lokalnych okręgów glebowych oraz przy uwzględnieniu lokalnych warunków i opinii zainteresowanych stron, tak aby zapewnić poprawę klasyfikacji poszczególnych gleb.</p>

Uzasadnienie

Oczywisty.

Poprawka 5

Motyw 25

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(25) Aby zapewnić odpowiednie zarządzanie glebami, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do wyznaczenia właściwego organu dla każdego okręgu glebowego. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczenia wszelkich dodatkowych właściwych organów na odpowiednim szczeblu, w tym na szczeblu krajowym lub regionalnym.</p>	<p>(25) Aby zapewnić odpowiednie zarządzanie glebami, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do wyznaczenia właściwego organu dla każdego okręgu glebowego. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczenia wszelkich dodatkowych właściwych organów na odpowiednim szczeblu, w tym na szczeblu krajowym lub regionalnym.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<i>Aby zapewnić odpowiednie objęcie wszystkich terytoriów niniejszą dyrektywą, państwom członkowskim należy zapewnić wystarczającą elastyczność, by mogły uwzględnić szczególną sytuację regionów najbardziej oddalonych UE wskazanych w art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który przewiduje szczególne środki wsparcia tych regionów.</i>

Poprawka 6

Artykuł 1(1)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Celem dyrektywy jest wprowadzenie solidnych i spójnych ram monitorowania gleb dla wszystkich gleb w całej UE oraz stała poprawa zdrowia gleb w Unii z myślą o osiągnięciu zdrowych gleb do 2050 r. i utrzymaniu gleb w zdrowym stanie, tak aby mogły one dostarczać wielu usług ekosystemowych na skalę wystarczającą do zaspokojenia potrzeb środowiskowych, społecznych i gospodarczych, zapobiegania skutkom zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej oraz łagodzenia tych skutków, zwiększenia odporności na klęski żywiołowe i bezpieczeństwa żywnościowego oraz ograniczenia zanieczyszczenia gleb do poziomów, które nie są już uznawane za szkodliwe dla zdrowia ludzi i środowiska.</p>	<p>1. Celem dyrektywy jest wprowadzenie solidnych i spójnych ram monitorowania gleb i odporności dla wszystkich gleb we wszystkich państwach członkowskich oraz stała poprawa zdrowia gleb z myślą o osiągnięciu zdrowych gleb w całej Unii do 2050 r., tak aby mogły one dostarczać wielu usług ekosystemowych na skalę wystarczającą do zaspokojenia potrzeb środowiskowych, społecznych i gospodarczych, zapobiegania skutkom zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej, łagodzenia tych skutków oraz przystosowania się do nich, zwiększenia odporności na klęski żywiołowe i zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz – odnośnie do zanieczyszczenia gleb – podjęcia środków zmniejszających ryzyko, takich jak środki remediacji, tak aby zagwarantować, że zanieczyszczenie gleby nie będzie stanowić zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska.</p>

Poprawka 7

Artykuł 3, lit. 27) (nowa)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>27) „stężenie tła” oznacza stężenie zanieczyszczeń w środowisku, które albo występują naturalnie, albo wynikają z rozproszonych wpływów antropogenicznych, w przypadku których nie sposób rozróżnić poszczególnych źródeł punktowych i które obejmują m.in. źródła mobilne, źródła rozprzestrzenione na dużym obszarze, źródła różnorakie oraz podstawową (naturalną) zawartość geogeniczną gleby.</p>

Uzasadnienie

Dodanie definicji, ponieważ termin ten jest stosowany w poprawkach.

Poprawka 8

Artykuł 4(1) i (2)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Państwa członkowskie ustanawiają okręgi glebowe na całym swoim terytorium.</p> <p>Liczba okręgów glebowych dla każdego państwa członkowskiego odpowiada co najmniej liczbie jednostek terytorialnych NUTS 1 ustanowionych na mocy rozporządzenia (WE) nr 1059/2003.</p> <p>2. Ustalając zasięg geograficzny okręgów glebowych, państwa członkowskie mogą uwzględnić istniejące jednostki administracyjne i dążą do jednorodności w obrębie każdego okręgu glebowego w odniesieniu do następujących parametrów:</p> <p>a) typ gleby określony w światowej bazie referencyjnej zasobów glebowych ⁽⁷⁵⁾;</p> <p>b) warunki klimatyczne;</p> <p>c) strefa środowiskowa opisana w sprawozdaniu Alterra 2281 ⁽⁷⁶⁾;</p> <p>d) użytkowanie gruntów lub pokrycia terenu zgodnie z programem badania terenowego użytkowania gruntów i pokrycia terenu (LUCAS).</p>	<p>1. Państwa członkowskie, w porozumieniu z władzami lokalnymi i regionalnymi, ustanawiają okręgi glebowe na całym swoim terytorium oraz w stosownych przypadkach na obszarach transgranicznych wraz z sąsiednimi państwami członkowskimi. Liczba okręgów glebowych dla każdego państwa członkowskiego w stosownych przypadkach odpowiada co najmniej liczbie jednostek terytorialnych NUTS 1 ustanowionych na mocy rozporządzenia (WE) nr 1059/2003.</p> <p>2. Ustalając zasięg geograficzny okręgów glebowych, państwa członkowskie mogą uwzględnić istniejące jednostki administracyjne i dążą do jednorodności w obrębie każdego okręgu glebowego w odniesieniu do następujących parametrów:</p> <p>a) typ gleby określony w światowej bazie referencyjnej zasobów glebowych ⁽⁷⁵⁾;</p> <p>b) warunki klimatyczne;</p> <p>c) strefa środowiskowa opisana w sprawozdaniu Alterra 2281 ⁽⁷⁶⁾;</p> <p>d) użytkowanie gruntów lub pokrycia terenu zgodnie z programem badania terenowego użytkowania gruntów i pokrycia terenu (LUCAS).</p>

Uzasadnienie

Podczas ustanawiania okręgów glebowych państwa muszą konsultować się z władzami lokalnymi i regionalnymi.

Poprawka 9

Artykuł 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne na odpowiednim szczeblu za wykonywanie obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie.</p> <p>Państwa członkowskie wyznaczają jeden właściwy organ dla każdego okręgu glebowego ustanowionego zgodnie z art. 4.</p>	<p>Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne na odpowiednim szczeblu za wykonywanie obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie, z uwzględnieniem istniejących podziałów administracyjnych i nakładających się zakresów obowiązków, w szczególności w przypadku okręgów glebowych o zasięgu transgranicznym.</p> <p>Państwa członkowskie wyznaczają jeden właściwy organ dla jednego lub kilku okręgów glebowych ustanowionych zgodnie z art. 4.</p>

Uzasadnienie

Aby zwiększyć elastyczność, uniknąć niepotrzebnej biurokracji i lepiej dostosować okręgi glebowe do istniejących struktur administracyjnych i zakresów obowiązków, należy wyjaśnić, że ten sam organ może, w stosownych przypadkach, być odpowiedzialny za więcej niż jeden okręg glebowy. Uznanie znaczenia współpracy transgranicznej w stosownych przypadkach.

Poprawka 10

Artykuł 6(7a) (nowy ust)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	7a. Portal danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleb zawiera publicznie dostępny, bezpłatny zestaw narzędzi do zrównoważonego gospodarowania glebami.

Uzasadnienie

Wymiana najlepszych praktyk w zakresie gospodarowania glebami ma kluczowe znaczenie dla rozpowszechniania tych praktyk wśród operatorów okręgów glebowych.

Poprawka 11

Artykuł 8(5)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>5. Państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie nowych pomiarów gleby co najmniej raz na pięć lat.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby wartość wskaźników przejmowania gruntów i uszczelniania gleby była aktualizowana co najmniej raz w roku.</p>	<p>5. a) Państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie nowych pomiarów gleby co najmniej raz na pięć lat.</p> <p>W okręgach glebowych o gęstości zaludnienia wynoszącej do dziesięciu osób na kilometr kwadratowy nowe pomiary gleby przeprowadza się co najmniej raz na dziesięć lat.</p> <p>b) Państwa członkowskie zapewniają, aby wartość wskaźników przejmowania gruntów i uszczelniania gleby była aktualizowana co najmniej raz na dwa lata.</p>

Uzasadnienie

W przypadku systemów o powolnie następujących zmianach, dających się zaobserwować dopiero po okresie dłuższym niż pięć lat, pomiary powinny być przeprowadzane rzadziej.

Poprawka 12

Artykuł 9 ust. 1 (nowy)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	1. Państwa członkowskie, w porozumieniu z władzami lokalnymi i regionalnymi, określają operacyjne cele procentowe w zakresie zdrowia gleb na swoim terytorium. Cele te należy wyznaczyć na lata 2035 i 2050, a przy tym dążyć do osiągnięcia celów w zakresie zdrowych gleb do 2050 r.

Uzasadnienie

Jaśniejsze sformułowanie.

Poprawka 13

Artykuł 9(2)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Glebę uznaje się za zdrową zgodnie z niniejszą dyrektywą, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <p>a) wartości wszystkich wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część A spełniają kryteria określone w nim i, w stosownych przypadkach, dostosowane zgodnie z art. 7;</p> <p>b) wartości wszystkich wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część B spełniają kryteria określone zgodnie z art. 7 („zdrowa gleba”).</p> <p>Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego w ocenie gleb na obszarze lądowym wymienionym w załączniku I kolumna czwarta nie uwzględnia się wartości określonych w kolumnie trzeciej dla tego obszaru lądowego.</p> <p>Gleba jest niezdrowa, jeżeli co najmniej jedno z kryteriów, o których mowa w ust. 1, nie jest spełnione („niezdrowa gleba”).</p>	<p>2. Glebę uznaje się za zdrową zgodnie z niniejszą dyrektywą, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <p>a) wartości wszystkich wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część A spełniają kryteria określone w nim i, w stosownych przypadkach, dostosowane zgodnie z art. 7;</p> <p>b) wartości wszystkich wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część B spełniają kryteria określone zgodnie z art. 7 („zdrowa gleba”).</p> <p>Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego w ocenie gleb na obszarze lądowym wymienionym w załączniku I kolumna czwarta nie uwzględnia się wartości określonych w kolumnie trzeciej dla tego obszaru lądowego.</p> <p>Gleby, których nie uznano za zdrowe, należy kwalifikować według metody sygnalizacji świetlnej jako gleby w umiarkowanym, pogorszonym lub bardzo złym stanie.</p> <p>Glebę, dla której wartości jednego lub większej liczby wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część A lub B w umiarkowanym stopniu odbiegają od kryteriów, klasyfikuje się jako glebę w umiarkowanym stanie.</p> <p>Glebę, dla której wartości jednego lub większej liczby wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część A lub B znacznie odbiegają od kryteriów, klasyfikuje się jako glebę w pogorszonym stanie.</p> <p>Glebę, dla której wartości jednego lub większej liczby wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część A lub B znacznie odbiegają od kryteriów i w przypadku której obserwuje się krytyczną utratę usług ekosystemowych zgodnie z ust. 3, klasyfikuje się jako glebę w bardzo złym stanie.</p> <p>Kryteria niespełnione ze względu na naturalne stężenia tła mogą nie być brane pod uwagę.</p>

Uzasadnienie

Stężenia substancji wymienionych w załączniku I występują naturalnie w niektórych glebach i nie muszą być skutkiem działania antropogenicznego. Obecność tych stężeń nie powinna sprawiać, że dana gleba zostanie sklasyfikowana jako niezdrowa. Ponadto gleby, które nie zostaną sklasyfikowane jako zdrowe, należy podzielić według stopnia zanieczyszczenia.

Poprawka 14

Artykuł 10(1)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Od dnia (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = cztery lata od daty wejścia w życie dyrektywy) państwa członkowskie wprowadzają co najmniej następujące środki, biorąc pod uwagę typ, użytkowanie i stan gleby:</p> <p>a) określenie zrównoważonych praktyk gospodarowania glebami zgodnych z wymienionymi w załączniku III zasadami zrównoważonego gospodarowania glebami, które to praktyki mają być stopniowo wdrażane na wszystkich glebach gospodarowanych, oraz, na podstawie wyników ocen gleby przeprowadzonych zgodnie</p>	<p>1. kOd dnia (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = cztery lata od daty wejścia w życie dyrektywy) państwa członkowskie wprowadzają co najmniej następujące środki, biorąc pod uwagę typ, użytkowanie i stan gleby:</p> <p>a) określenie zrównoważonych praktyk gospodarowania glebami zgodnych z wymienionymi w załączniku III zasadami zrównoważonego gospodarowania glebami, które to praktyki mają być stopniowo wdrażane na wszystkich glebach gospodarowanych, oraz, na podstawie wyników ocen gleby przeprowadzonych zgodnie</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>z art. 9, praktyk regeneracji, które mają być stopniowo wdrażane na glebach niezdrowych w państwach członkowskich;</p> <p>b) określenie praktyk gospodarowania glebami i innych praktyk negatywnie wpływających na zdrowie gleb, których to praktyk gospodarujących glebami powinni unikać.</p> <p>Przy określaniu praktyk i środków, o których mowa w niniejszym ustępie, państwa członkowskie uwzględniają programy, plany, cele i środki wymienione w załączniku IV, a także najnowszą istniejącą wiedzę naukową, w tym wyniki misji „Pakt na rzecz zdrowych gleb w Europie” w ramach programu „Horyzont Europa”.</p> <p>Państwa członkowskie określają synergie z programami, planami i środkami określonymi w załączniku IV. Dane z monitorowania zdrowia gleb, wyniki ocen zdrowia gleb, analiza, o której mowa w art. 9, oraz środki zrównoważonego gospodarowania glebami wykorzystuje się przy opracowywaniu programów, planów i środków określonych w załączniku IV.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby proces opracowywania praktyk, o których mowa w akapicie pierwszym, był otwarty, włączający i skuteczny oraz aby zainteresowana społeczność, w szczególności właściciele i zarządcy gruntów, była angażowana w ich opracowywanie oraz aby miała możliwość wzięcia w nim udziału na wczesnym etapie i w skuteczny sposób.</p>	<p>z art. 9, praktyk regeneracji, które mają być stopniowo wdrażane na glebach niezdrowych w państwach członkowskich, zwłaszcza gdy niezdrowa gleba negatywnie wpływa na zamierzone użytkowanie gruntu;</p> <p>b) określenie praktyk gospodarowania glebami i innych praktyk negatywnie wpływających na zdrowie gleb, których to praktyk gospodarujących glebami powinni unikać.</p> <p>Najpóźniej dwa lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy państwa członkowskie opracują szczegółowy wykaz praktyk, które należy stosować, i praktyk, których należy unikać, w ramach planu wdrażania zrównoważonego gospodarowania glebami; wykaz ten zostanie podawany do wiadomości publicznej.</p> <p>Przy określaniu praktyk i środków, o których mowa w niniejszym ustępie, państwa członkowskie uwzględniają programy, plany, cele i środki wymienione w załączniku IV, a także najnowszą istniejącą wiedzę naukową, w tym wyniki misji „Pakt na rzecz zdrowych gleb w Europie” w ramach programu „Horyzont Europa”. Państwa członkowskie klasyfikują praktyki i środki, o których mowa w niniejszym ustępie, w odniesieniu do zamierzonego rodzaju użytkowania gruntów. Państwa członkowskie określają synergie z programami, planami i środkami określonymi w załączniku IV. Dane z monitorowania zdrowia gleb, wyniki ocen zdrowia gleb, analiza, o której mowa w art. 9, oraz środki zrównoważonego gospodarowania glebami wykorzystuje się przy opracowywaniu programów, planów i środków określonych w załączniku IV.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby proces opracowywania praktyk, o których mowa w akapicie pierwszym, był otwarty, włączający i skuteczny oraz aby zainteresowane podmioty były angażowane w ich opracowywanie i miały możliwość wzięcia w nim udziału na wczesnym etapie i w skuteczny sposób.</p>

Poprawka 15

Artykuł 10 ust. 4 (nowy)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>4. W celu dostosowania zasad zrównoważonego gospodarowania glebami do postępu naukowo-technicznego Komisja wyda wytyczne i instrukcje dotyczące skutecznego wdrażania załącznika III.</p>

Uzasadnienie

Zasady gospodarowania glebami muszą być wdrażane z dobrą znajomością warunków lokalnych. Zamiast wydawać akty delegowane, Komisja mogłaby wspierać właściwe organy i podmioty zarządzające glebami, udzielając wskazówek dotyczących najnowszych postępów w tej dziedzinie.

Poprawka 16

Artykuł 11

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie zapewniają przestrzeganie następujących zasad w przypadku przejmowania gruntów:	Państwa członkowskie, biorąc pod uwagę zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i środowiskowy , zapewniają przestrzeganie następujących zasad w przypadku przejmowania gruntów:
<p>a) unikanie lub ograniczanie w miarę możliwości technicznych i gospodarczych utraty zdolności gleby do zapewnienia wielu usług ekosystemowych, w tym produkcji żywności, przez:</p> <p>(i) ograniczenie w miarę możliwości obszaru objętego przejmowaniem gruntów, oraz</p> <p>(ii) wybór obszarów, na których utrata usług ekosystemowych zostałaby zminimalizowana, oraz</p> <p>(iii) prowadzenie przejmowania gruntów w sposób minimalizujący negatywny wpływ na glebę;</p> <p>b) zrekompensowanie w miarę możliwości utraty zdolności gleby do zapewnienia wielu usług ekosystemowych.</p>	<p>a) unikanie lub ograniczanie w miarę możliwości technicznych i gospodarczych utraty zdolności gleby do zapewnienia wielu usług ekosystemowych, w tym produkcji żywności, przez:</p> <p>(i) ograniczenie w miarę możliwości obszaru objętego przejmowaniem gruntów, oraz</p> <p>(ii) wybór obszarów, na których utrata usług ekosystemowych zostałaby zminimalizowana, oraz</p> <p>(iii) prowadzenie przejmowania gruntów w sposób minimalizujący negatywny wpływ na glebę;</p> <p>b) zrekompensowanie w miarę możliwości utraty zdolności gleby do zapewnienia wielu usług ekosystemowych.</p>

Poprawka 17

Artykuł 12

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. Państwa członkowskie zarządzają ryzykiem dla zdrowia ludzi i środowiska stwarzanym przez potencjalnie zanieczyszczone tereny i zanieczyszczone tereny oraz utrzymują je na dopuszczalnym poziomie, uwzględniając środowiskowe, społeczne i gospodarcze skutki zanieczyszczenia gleby oraz środki zmniejszające ryzyko wprowadzone zgodnie z art. 15 ust. 4.	1. Państwa członkowskie zarządzają ryzykiem dla zdrowia ludzi i środowiska stwarzanym przez potencjalnie zanieczyszczone tereny i zanieczyszczone tereny oraz utrzymują je na dopuszczalnym poziomie, uwzględniając środowiskowe, społeczne i gospodarcze skutki zanieczyszczenia gleby oraz środki zmniejszające ryzyko wprowadzone zgodnie z art. 15 ust. 4. Ocenę ryzyka dla zdrowia ludzkiego przeprowadza się zawsze pod kątem rodzaju użytkowania gruntów.
2. Do dnia ... (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = cztery lata od daty wejścia w życie dyrektywy) państwa członkowskie ustanawiają podejście oparte na analizie ryzyka w odniesieniu do:	2. Do dnia ... (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = cztery lata od daty wejścia w życie dyrektywy) państwa członkowskie ustanawiają podejście oparte na analizie ryzyka w odniesieniu do:
<p>a) identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 13;</p> <p>b) badania potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 14;</p> <p>c) gospodarowania zanieczyszczonymi terenami zgodnie z art. 15.</p>	<p>a) identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 13;</p> <p>b) badania potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 14;</p> <p>c) gospodarowania zanieczyszczonymi terenami zgodnie z art. 15.</p>
3. Wymóg określony w ust. 2 pozostaje bez uszczerbku dla bardziej rygorystycznych wymogów wynikających z przepisów unijnych lub krajowych.	3. Wymóg określony w ust. 2 pozostaje bez uszczerbku dla bardziej rygorystycznych wymogów wynikających z przepisów unijnych lub krajowych.

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>4. Zainteresowanej społeczności zapewnia się wczesne i skuteczne możliwości:</p> <p>a) udziału w ustanawianiu i konkretnym stosowaniu podejścia opartego na analizie ryzyka określonego w niniejszym artykule;</p> <p>b) dostarczania informacji istotnych dla identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 13, badania potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 14 oraz gospodarowania zanieczyszczonymi terenami zgodnie z art. 15;</p> <p>c) zażądania korekty informacji zawartych w rejestrze zanieczyszczonych i potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 16.</p>	<p>4. Zainteresowanej społeczności zapewnia się wczesne i skuteczne możliwości:</p> <p>a) udziału w ustanawianiu i konkretnym stosowaniu podejścia opartego na analizie ryzyka określonego w niniejszym artykule;</p> <p>b) dostarczania informacji istotnych dla identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 13, badania potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 14 oraz gospodarowania zanieczyszczonymi terenami zgodnie z art. 15;</p> <p>c) zażądania korekty informacji zawartych w rejestrze zanieczyszczonych i potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 16.</p>

Uzasadnienie

Proponowane podejście oparte na ocenie ryzyka nie precyzuje, jak należy stosować opis „niezdrowe gleby” i miesza zagrożenia dla zdrowia ludzkiego z wpływem na środowisko. Ważne jest, aby zawsze oceniać zagrożenia dla zdrowia ludzkiego pod kątem rodzaju użytkowania gruntów, aby umożliwić wykorzystanie gleb.

Poprawka 18

Artykuł 13(3)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie potencjalnie zanieczyszczone tereny zostały zidentyfikowane do dnia (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = siedem lat od daty wejścia w życie dyrektywy) i aby do tego dnia zostały należycie wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 16.</p>	<p>3. Państwa członkowskie zapewniają, aby potencjalnie zanieczyszczone tereny zostały zidentyfikowane do dnia (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = siedem lat od daty wejścia w życie dyrektywy) i aby do tego dnia zostały należycie wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 16.</p>

Poprawka 19

Artykuł 14(1)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie potencjalnie zanieczyszczone tereny zidentyfikowane zgodnie z art. 13 były poddane badaniu gleby.</p>	<p>1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie potencjalnie zanieczyszczone tereny zidentyfikowane zgodnie z art. 13 w stosownych przypadkach były poddane badaniu gleby zgodnie z podejściem opartym na ocenie ryzyka określonym w załączniku VI.</p>

Uzasadnienie

Ocena ryzyka na każdym etapie, przy której uzyskuje się dalsze informacje w ogólnym rozumieniu podejścia opartego na ocenie ryzyka, ma zapewnić, że rosnące wraz z każdym etapem koszty będą koncentrować się na odpowiednich zanieczyszczeniach. Wymaga to rozszerzenia oceny ryzyka, jak w załączniku VI.

Poprawka 20

Artykuł(15)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Państwa członkowskie określają, co stanowi niedopuszczalne ryzyko dla zdrowia ludzi i środowiska wynikające z zanieczyszczonych terenów, uwzględniając istniejącą wiedzę naukową, zasadę ostrożności, specyfikę lokalną oraz obecne i przyszłe użytkowanie gruntów. 4. Na podstawie wyników oceny, o której mowa w ust. 3, odpowiedzialny właściwy organ wprowadza odpowiednie środki w celu sprowadzenia ryzyka dla zdrowia ludzi i środowiska do dopuszczalnego poziomu („środki zmniejszające ryzyko”).	2. Państwa członkowskie określają, co stanowi niedopuszczalne ryzyko dla zdrowia ludzi i środowiska wynikające z zanieczyszczonych terenów, uwzględniając istniejącą wiedzę naukową, zasadę ostrożności, zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy , specyfikę lokalną oraz obecne i przyszłe użytkowanie gruntów. 4. Na podstawie wyników oceny, o której mowa w ust. 3, odpowiedzialny właściwy organ dopilnowuje, by zostały wprowadzone odpowiednie środki w celu sprowadzenia ryzyka dla zdrowia ludzi i środowiska do dopuszczalnego poziomu („środki zmniejszające ryzyko”).

Poprawka 21

Artykuł 15 ust. 7 (nowy)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	7. Aby dostosować do postępu naukowo-technicznego wykaz środków zmniejszających ryzyko i wymogów dotyczących oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu, Komisja wyda wytyczne i instrukcje z myślą o zapewnieniu skutecznego wdrożenia załączników V i VI.

Uzasadnienie

Praktyki zarządzania ryzykiem muszą być stosowane z dobrą znajomością warunków lokalnych i wymagają długoterminowego planowania. Zamiast wydawać akty delegowane, Komisja mogłaby wspierać właściwe organy, udzielając wskazówek dotyczących najnowszych postępów w tej dziedzinie.

Poprawka 22

Artykuł 15 ust. 8 (nowy)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	8. Środki zmniejszające ryzyko mogą obejmować środki, o których mowa w załączniku V. Przy podejmowaniu decyzji w sprawie odpowiednich środków zmniejszających ryzyko i ich harmonogramu właściwy organ bierze pod uwagę obecne i planowane użytkowanie gruntów, koszty, korzyści, skuteczność, trwałość i wykonalność techniczną dostępnych środków zmniejszających ryzyko.

Uzasadnienie

Ważne jest, aby właściwy organ mógł określić odpowiedni harmonogram praktyk gospodarowania, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie użytkowania gruntów oraz zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzkiego.

Poprawka 23

Artykuł 16 ust. 6 (nowy)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	6. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 8 i 16, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

Uzasadnienie

Dostosowanie w wyniku zmian w art. 10 i 15.

Poprawka 24

Artykuł 18

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Co pięć lat państwa członkowskie przekazują Komisji i EEA drogą elektroniczną następujące dane i informacje:</p> <p>a) dane i wyniki z monitorowania i oceny zdrowia gleb prowadzonego zgodnie z art. 6–9;</p> <p>b) analizę tendencji w zakresie zdrowia gleb w odniesieniu do wskaźników wymienionych w załączniku I części A, B i C oraz wskaźników przejmowania gruntów i uszczelniania gleby wymienionych w załączniku I część D zgodnie z art. 9;</p> <p>c) podsumowanie postępów w zakresie:</p> <p>(i) wdrażania zasad zrównoważonego gospodarowania glebami zgodnie z art. 10;</p> <p>(ii) rejestracji, identyfikacji i badania zanieczyszczonych terenów oraz zarządzania nimi zgodnie z art. 12–16;</p> <p>d) dane i informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w art. 16.</p> <p>Pierwsze sprawozdania składa się do dnia ... (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = pięć lat i sześć miesięcy od daty wejścia w życie dyrektywy).</p>	<p>1. Co pięć lat państwa członkowskie przekazują Komisji i EEA drogą elektroniczną następujące dane i informacje:</p> <p>a) dane i wyniki z monitorowania i oceny zdrowia gleb prowadzonego zgodnie z art. 6–9;</p> <p>b) analizę tendencji w zakresie zdrowia gleb w odniesieniu do wskaźników wymienionych w załączniku I części A, B i C oraz wskaźników przejmowania gruntów i uszczelniania gleby wymienionych w załączniku I część D zgodnie z art. 9;</p> <p>c) podsumowanie postępów w zakresie:</p> <p>(i) wdrażania zasad zrównoważonego gospodarowania glebami zgodnie z art. 10;</p> <p>(ii) rejestracji, identyfikacji i badania zanieczyszczonych terenów oraz zarządzania nimi zgodnie z art. 12–16;</p> <p>(iii) realizacji celów dotyczących zdrowych gleb, ustanowionych zgodnie z art. 9 lit. a);</p> <p>d) dane i informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w art. 16.</p> <p>Pierwsze sprawozdania składa się do dnia ... (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = pięć lat i sześć miesięcy od daty wejścia w życie dyrektywy).</p> <p>2. Państwa członkowskie we współpracy z operatorami okręgów glebowych opracowują i przyjmują plany na rzecz zdrowia gleb zawierające jasny harmonogram realizacji celów dyrektywy.</p>

Poprawka 25

Artykuł 23, ust. 3, nowa lit. d)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(d) oraz zasadę „zanieczyszczający płaci”.

Uzasadnienie

Trzeba zapewnić, by sankcje były wymierzone w podmioty odpowiedzialne za szkody zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”.

Poprawka 26

Załącznik III

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
h) wykorzystywać gatunki dostosowane do danego terenu do celów uprawy roślin, roślin lub drzew, jeżeli może to zapobiec degradacji gleby lub przyczynić się do poprawy stanu zdrowia gleb, również z uwzględnieniem przystosowania się do zmiany klimatu;	h) stosować praktyki uprawy roślin, roślin uprawnych lub drzew, które uwzględniają zapobieganie degradacji gleby, przyczynianie się do poprawy stanu zdrowia gleb oraz przystosowanie się do zmiany klimatu;

Uzasadnienie

Aby zapobiegać degradacji gleby, przyczyniać się do poprawy jej zdrowia i przystosowywać się do zmiany klimatu, lepiej jest położyć większy nacisk na metody i praktyki rolnicze zamiast ograniczać wykorzystywanie niektórych gatunków.

Poprawka 27

Załącznik VI

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	2. Dla każdego terenu przeprowadza się ocenę ryzyka zgodnie z danym celem lub celami ochrony. Te cele ochrony mogą dotyczyć użytkowania gruntów, wód gruntowych, wód powierzchniowych, przyrody lub użytkowania rolnego.

Uzasadnienie

Ocena ryzyka opiera się na punkcie końcowym lub na celu ochrony. Gdy żaden cel ochrony, w tym obecne użytkowanie gruntów, nie ma zastosowania, wówczas celem ochrony jest ewentualne przyszłe użytkowanie gruntów, a realizację środków można zakończyć w momencie rejestracji zgodnie z podejściem opartym na ocenie ryzyka określonym w załączniku VI.

Poprawka 28

Załącznik VI

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	1. Dla każdego etapu zarządzania przeprowadza się ocenę ryzyka w celu podjęcia decyzji, czy w ramach podejścia etapowego należy rozpoczynać kolejny etap na danym terenie.

Uzasadnienie

Zastosowanie ustandaryzowanego podejścia opartego na ocenie ryzyka zapewni wydatkowanie zasobów w miejscach o najwyższym ryzyku.

Poprawka 29

Załącznik VII

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
f) kolejne wymagane działania i etapy zarządzania, o których mowa w art. 14 i 15, w tym ich harmonogram.	

Uzasadnienie

Kolejny etap może nastąpić w dalszej przyszłości, według bieżącego ustalania priorytetów. Gdy żaden cel ochrony nie ma zastosowania, wówczas celem ochrony jest ewentualne przyszłe użytkowanie gruntów, a realizację środków można zakończyć w momencie rejestracji zgodnie z podejściem opartym na ocenie ryzyka. Kolejny etap nie jest wówczas automatycznie wymagany.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje dążenie Komisji Europejskiej, by przedstawić spójne i zintegrowane unijne ramy ochrony gleb i w ten sposób do 2050 r. osiągnąć cel dotyczący zdrowych gleb. Podkreśla, że zdrowe gleby są podstawą gospodarki europejskiej, warunkiem osiągnięcia neutralności klimatycznej i zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, powstrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i wodnego oraz ochrony zdrowia publicznego. Zwraca uwagę, że koszty niepodejmowania działań w związku z degradacją gleby wynoszą ponad 50 mld EUR rocznie, gdyż obecnie 70 % gleb w całej UE jest w złym stanie.
2. Zauważa kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu praktyk zrównoważonego gospodarowania glebą, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych, i podkreśla znaczenie ich aktywnego udziału w inicjatywach na rzecz poprawy stanu gleby.
3. Podkreśla, że zdrowe gleby mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu, takich jak neutralność klimatyczna, zerowy poziom zanieczyszczeń, odbudowa różnorodności biologicznej, zdrowe i zrównoważone systemy żywnościowe, bezpieczeństwo wodne i ochrona zdrowia publicznego.
4. Zauważa, że polityka ochrony gleb ma silny wymiar lokalny i terytorialny. Wynika on z bardzo różnych warunków pod względem ekosystemów, składu gleby, naturalnego stężenia tła, różnic w użytkowaniu gruntów, gęstości zaludnienia i warunków klimatycznych, a także różnych struktur administracyjnych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Tę różnorodność należy uwzględnić poprzez pełne zastosowanie podejścia opartego na wielopoziomowym sprawowaniu rządów, które zapewni odpowiednie zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych we wszystkie istotne polityki i programy. Tylko tak można zapewnić jasne, ale i elastyczne oraz możliwe do wdrożenia na szczeblu lokalnym wskaźniki glebowe i kryteria istotne dla wszystkich gleb, a zarazem umożliwić porównywalność między państwami członkowskimi.
5. Wzywa Komisję Europejską do zapewnienia władzom lokalnym i regionalnym, zwłaszcza w słabiej rozwiniętych regionach, konkretnego wsparcia i inicjatyw na rzecz budowania zdolności, aby umożliwić im wdrażanie skutecznych strategii ochrony gleby i zwalczanie zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi w ich gminach i regionach.
6. Stwierdza, że proponowane prawo o monitorowaniu gleb jest ważnym pierwszym krokiem w kierunku zapewnienia zdrowych gleb. Prawo to wypełnia dużą lukę prawną, uzupełniając istniejące już przepisy dotyczące wody i powietrza. Ubolewa zarazem, że dyrektywa ta stanowi nie tyle prawo o zdrowiu gleb, ile przede wszystkim narzędzie ich monitorowania.
7. Uważa, że okręgi glebowe mogą być użytecznym narzędziem, ale ma wątpliwości co do sposobu przeprowadzenia podziału na okręgi, ponieważ znalezienie odpowiedniej równowagi między podziałem administracyjnym a porównywalnymi okręgami glebowymi jest trudnym zadaniem. Wymaga to sporej elastyczności przy podziale na okręgi glebowe i przy zarządzaniu nimi. Okręgi glebowe należy wyznaczać w ścisłym porozumieniu z władzami lokalnymi i regionalnymi i dopuszczać możliwość tworzenia okręgów przekraczających granice państw.

8. Wzywa państwa członkowskie, aby we współpracy z organami zarządzającymi okręgami oraz odpowiednimi władzami lokalnymi i regionalnymi wyznaczyły cele dla okręgów glebowych, aby móc monitorować stan gleb, planować działania oraz priorytetowo traktować te środki, które mają służyć rekultywacji zdegradowanych gleb i ochronie różnorodności biologicznej gleby oraz gleb w stanie nienaruszonym. Podkreśla znaczenie sekwestracji dwutlenku węgla w zdrowych glebach, a tym samym rolę ekosystemów glebowych w łagodzeniu zmiany klimatu i dostosowywaniu się do niej. Zachęca państwa członkowskie do promowania inicjatyw w zakresie (ponownego) zalesiania oraz do zapewnienia technicznej koordynacji i operacyjnej skuteczności działań w zakresie gaszenia pożarów lasów na terytorium europejskim.
9. Wzywa Komisję, państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne do wzmocnienia i przyspieszenia działań mających na celu pełne wykorzystanie wartości wody, zwłaszcza by ponownie w pełni wykorzystywać składniki odżywcze i cenne składniki znajdujące się w ściekach i dzięki temu usprawnić obieg zamknięty w rolnictwie oraz nie dopuścić do nadmiernego usuwania składników odżywczych do środowiska.
10. Uznaje, że zdrowie gleb na gruntach rolnych ma duże znaczenie, niemniej wyraża zaniepokojenie, że – pod względem wskaźników i kryteriów – we wniosku za bardzo skoncentrowano się na zdrowiu gleb na gruntach rolnych. Daje to zniekształcony obraz i sprawia, że wniosek nie jest aż tak istotny dla regionów, gdzie dominują inne formy użytkowania gruntów.
11. Stwierdza, że utrata różnorodności biologicznej, pogłębiona przez zanieczyszczenie, osłabia zdolność ekosystemów do świadczenia podstawowych usług, w tym sekwestracji dwutlenku węgla i dekontaminacji. Apeluje zatem o zintegrowane strategie polityczne dotyczące ochrony różnorodności biologicznej, zgodnie z inicjatywami na rzecz zdrowia gleby.
12. Podkreśla, że należy zadbać o to, by elementy zawarte w załącznikach I i II były odpowiednio wyważone, jasne i odnosiły się do wszystkich gleb. Należy przy tym zbadać synergie z już istniejącymi systemami monitorowania oraz zwrócić uwagę na wszystkie niezbędne wyłączenia. Powinno się dokładnie przeanalizować wpływ proponowanych wskaźników, kryteriów i metodologii na różne typy gleby. Trzeba dopuścić ewentualną opcję przeglądu tych metod i wskaźników.
13. Zaznacza, że konieczne jest zintegrowane podejście do unijnych przepisów dotyczących klimatu i środowiska, aby ograniczyć nakładanie się regulacji. Jest przekonany, że potrzeba także odpowiednich środków w innych aktach prawnych, takich jak rozporządzenie w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin, oraz w ramach różnych bieżących inicjatyw ustawodawczych Komisji mających na celu zapobieganie zanieczyszczeniu tworzywami sztucznymi, aby już na wcześniejszym etapie zapewnić stosowanie zasad ostrożności.
14. Zachęca państwa członkowskie, by we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi wprowadziły spójne środki ochrony gleby w swoich krajowych planach strategicznych WPR oraz zapewniły szerokie stosowanie praktyk agronomicznych opartych na agroekologii i rolnictwie węglowym. Wzywa Komisję, aby oceniła, czy krajowe plany strategiczne WPR zapewniają wysoki poziom ochrony gleby, oraz promowała działania mające na celu regenerację zdegradowanych gruntów rolnych. Domaga się środków promujących: mniej intensywne metody orki o minimalnym wzruszeniu gleby, rolnictwo ekologiczne oraz wykorzystanie dodatków glebowych opartych na materii organicznej.
15. Apeluje o większe wsparcie techniczne i finansowe na rzecz dbania o zdrowie gleby w regionach Europy, w ścisłej współpracy z europejską misją w dziedzinie ochrony gleby. Współpraca ta powinna skupiać się na innowacjach oraz wymianie pomysłów i najlepszych praktyk, promowaniu i ustanawianiu rozwiązań korzystnych dla przyrody, takich jak ogrody publiczne, gospodarstwa i parki regeneracyjne oraz projekty w zakresie zrównoważonego planowania. Należy nawiązać bezpośrednią współpracę między żywymi laboratoriami a tymi władzami lokalnymi i regionalnymi, które nie uczestniczą w realizacji misji dotyczącej gleb, a także z klastrami transnarodowymi. Oprócz tego wykorzystanie i promowanie istniejących narzędzi, takich jak WPR (ekoschematy) i program „Horyzont” (misja „Pakt na rzecz zdrowych gleb w Europie”), może dodatkowo wspierać dążenie do zdrowych gleb do 2050 r. oraz zachęcać do podejmowania działań na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Na przykład należy nagradzać rolników za dobre gospodarowanie gruntami i zasobami naturalnymi oraz za świadczenie usług ekosystemowych. Ponadto zwraca się do Komisji Europejskiej o ocenę, czy dostępne fundusze wystarczą, by pokryć dodatkowe nakłady na rzecz zdrowia gleby, a jeżeli okaże się, że nie – o ewentualne uwzględnienie w następnych WRF specjalnego, odpowiedniego finansowania.
16. Jednocześnie ostrzega, że ograniczenie tych ambicji jedynie do terytorium UE stwarza bardzo poważne zagrożenie dla gospodarki europejskiej. Podkreśla potrzebę zapewnienia równych warunków działania w odniesieniu do produktów przywożonych z państw trzecich oraz wspierania europejskiego sektora rolnictwa. Trzeba zadbać o to, by europejscy rolnicy pozostali konkurencyjni na rynku międzynarodowym, oraz przeciwdziałać eksportowaniu strat dla środowiska i szkód w ekosystemach glebowych do państw trzecich, w których przepisy są mniej rygorystyczne.

17. Zwraca uwagę, że gleba jest zasobem o fundamentalnym znaczeniu, natomiast zainteresowanie społeczeństwa tą problematyką jest wciąż jeszcze nikłe. Dlatego apeluje o działania na rzecz podnoszenia świadomości wśród zarządców gruntów, a także wśród osób fizycznych i innych kluczowych zainteresowanych stron na temat znaczenia zdrowia gleb. Wzywa KR, by zwrócił się do Europejskiej Sieci Wiedzy o Glebie (ENSA) o udział w ukierunkowanych kampaniach komunikacyjnych i szersze zaangażowanie społeczne w terenie. Uważa, że większa świadomość i edukowanie przyczynią się też do tworzenia nowych i przyszłościowych modeli biznesowych.

18. Domaga się, by większą uwagę poświęcano kwestii łagodzenia zmiany klimatu. Podkreśla znaczenie odłogowania gruntów w ramach przystosowywania się do zmiany klimatu. Zmiana klimatu i towarzyszące jej coraz częstsze susze i intensywne opady mogą wpływać na stabilność gleby i zwiększać ryzyko erozji i osuwisk. Szczególną uwagę należy zwrócić na monitorowanie morskich obszarów przybrzeżnych, by móc zapobiegać wszelkim przypadkom bezprawnego postępowania i nieuprawnionej eksploatacji środowiska oraz reagować na nie.

19. Podkreśla, że trzeba w sposób wyważony traktować obciążenia administracyjne i finansowe. Zwraca uwagę na wagę realistycznych a jednocześnie ambitnych ram czasowych oraz na znaczenie jasnego podziału obowiązków między podmiotami, z poszanowaniem zasady pomocniczości. Wzywa do stosowania zasady „zanieczyszczający płaci”, w tym w odniesieniu do dawnych i przyszłych zanieczyszczeń, poprzez zapewnienie, by podmiot zanieczyszczający był zobowiązany do odpowiedniego wkładu finansowego w koszty wynikające ze szkód w ekosystemach glebowych.

20. Ostrzega, że niezrównoważone gospodarowanie glebą zagraża bezpieczeństwu żywnościowemu oraz może pogorszyć różnorodność biologiczną i skutki zmiany klimatu. Z tego powodu i wobec wojny Rosji przeciwko Ukrainie z zadowoleniem przyjmuje wspieranie zrównoważonego gospodarowania glebą. Podkreśla, że gospodarujący glebami muszą otrzymywać pomoc finansową do czasu, gdy zrównoważone gospodarowanie glebą zacznie przynosić oczekiwane korzyści. Zarazem wzywa państwa członkowskie, by odpowiednio angażowały władze lokalne i regionalne, szczególnie jeśli chodzi o promowanie zrównoważonych praktyk w zakresie gleby i ich rozpowszechnianie, ale i budowanie zdolności.

21. Apeluje do Komisji, by do portalu danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleby włączyć publicznie dostępny, bezpłatny zestaw narzędzi do zrównoważonego gospodarowania glebami, który dawałby zarządcom gruntów praktyczne informacje o stosowaniu praktyk zrównoważonego gospodarowania glebami w zależności od ich rodzaju i rodzaju użytkowania gruntów oraz warunków klimatycznych.

22. Uważa, że trzeba lepiej wyjaśnić, jak zanieczyszczony obszar w danym okręgu glebowym wpływa na klasyfikację zdrowia gleb, skoro wymogi określone w dyrektywie obejmują środki zmniejszające ryzyko, a nie remediację.

23. Uważa, że proponowana zasada „wszystko albo nic” jest źle wyważona i może prowadzić do zniekształconego obrazu zdrowia gleb w państwach członkowskich. Natomiast model oceny, w którym stan gleby dzieli się na cztery kategorie (zdrowa gleba, stan umiarkowany, stan pogorszony lub stan bardzo zły), zapewniłby lepszy ogląd sytuacji w państwach członkowskich, a tym samym dał lepszą podstawę do ustalania priorytetów podczas definiowania celów.

24. Apeluje o wprowadzenie mechanizmu służącego ustaleniu, czy zanieczyszczenie ma charakter punktowy czy rozproszony. Naturalne i antropogeniczne stężenia tła spowodowane zanieczyszczeniami rozproszonymi mogą prowadzić do znacznych stężeń substancji zanieczyszczających, co utrudnia radzenie sobie z zanieczyszczeniami punktowymi. Dlatego przy wykrywaniu zanieczyszczenia punktowego i wyborze środków, by je wyeliminować, należy też brać pod uwagę stężenie tła. Ponadto stężenia tła wpływa również na możliwości ponownego wykorzystania surowców z danych obszarów.

25. Podkreśla, że trzeba przestrzegać zasad proporcjonalności i pomocniczości. Zaznacza ponadto, że decyzji o środkach mających wpływ na zagospodarowanie przestrzenne nie można, zgodnie z art. 192 TFUE, podejmować w ramach zwykłej procedury ustawodawczej.

Bruksela, dnia 19 czerwca 2024 r

Vasco ALVES CORDEIRO
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów